

Samenvatting

Dossier Etikettering gevaarlijke stoffen

Waar gaat het om bij de etikettering van gevaarlijke stoffen?

Door de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf kunnen risico's bestaan of ontstaan. Aan de verpakking en etikettering van stoffen en producten worden daarom wettelijke eisen gesteld. Aan de verpakking moet zichtbaar zijn of er gevaren verbonden zijn aan het gebruik of aan het contact met de stof of het product. De gebruikersverpakking moet zijn voorzien van een etiket dat minimaal een aantal gegevens bevat, waaronder aanduidingen van de gevarencategorie van de stof of het product en gegevens over aanbevolen veiligheidsmaatregelen.

Hoe is te achterhalen of een product gevaarlijk is?

Er zijn voorschriften waaraan de etikettering van de gebruiksverpakkingen van gevaarlijke stoffen moeten voldoen. In Nederland geproduceerde en hier afgeleverde stoffen moeten voorzien zijn van etiketten met daarop Nederlandstalige teksten, de productnaam en verder een gevaarsymbool, plus de bijbehorende R- en S-zinnen.

R-zinnen (Risk) en S-zinnen zijn genummerd en zijn opgesteld in standaardteksten. R-zinnen geven aan welk gevaar van toepassing is, S-zinnen (Safety) geven aan welke beschermingsmaatregelen nodig zijn.

Stoffen zijn ingedeeld in de volgende gevaarcategorieën:

- brandgevaarlijke stoffen (R10 tot en met R12);
- toxische en extreem toxische stoffen (R23 tot en met R28);
- oxiderende stoffen (R8);
- schadelijke/irriterende en corrosieve stoffen (R20 tot en met R 22 en R34 tot en met R38);
- bijzondere categorieën risicovolle stoffen.

Tussen 1-1-2009 en 1-1-2011 wordt wereldwijd overgeschakeld op één uniform etiketteringssysteem voor gevaarlijke stoffen, het GHS (Globally Harmonized System).

- [Klik hier](#) voor een overzicht van gevaarsymbolen volgens WMS
- [Klik hier](#) voor een overzicht van het nieuwe etiketteringssysteem volgens GHS

Wat zegt de wet er over?

De eisen voor verpakking en etikettering van gevaarlijke stoffen zijn beschreven in art. 4.3 van het Arbobesluit en in Beleidsregel 4.3. De regelgeving voor de etikettering van gebruiksverpakkingen met gevaarlijke stoffen, voorheen opgenomen in de Wet Milieugevaarlijke Stoffen (WMS), is per 1-1-2008 ongewijzigd ondergebracht in de Wet Milieubeheer.

Per 1 juni 2007 gelden nieuwe Europese regels voor het werken met gevaarlijke stoffen. Volgens de nieuwe regels voor chemische stoffen (REACH) moeten producenten en importeurs of leveranciers van producten vaststellen welke gevaarlijke eigenschappen die producten hebben.

Vanaf 1-1-2009 wordt door de VN een nieuwe regelgeving voor etikettering van chemische stoffen en mengsels (producten) ingevoerd. Deze regelgeving is bekend onder de naam VN-GHS: Globally Harmonized System en zal vrijwel wereldwijd worden ingevoerd. In Europa wordt het systeem vertaald naar de EU-situatie, in lijn met de nieuwe REACH verordening, ingevoerd als EU-GHS.

Op 31 december 2008 is de Verordening over de indeling, etikettering en verpakking van chemische stoffen en mengsels, bekend als EU-GHS, officieel gepubliceerd (EG. nr. 1272/2008; PBL 353/2). De verordening treedt op 20 januari 2009 in werking; er geldt een overgangperiode waarin beide etiketteringen mogen worden toegepast.

Vanaf 1 december 2010 moeten stoffen worden ingedeeld, geëtiketteerd en verpakt volgens EU-GHS. Voor mengsels geldt een overgangstermijn tot 1 juni 2015. Zie verder het arbokennisdossier [algemeen beleid gevaarlijke stoffen](#), paragraaf 6.5.2 op het arbokennisnet.

Wat is er aan te doen?

De leverancier van stoffen en producten is verantwoordelijk voor de juiste etikettering van de verpakkingen. Wanneer een etiket ontbreekt op de verpakking van een stof moet u direct contact opnemen met de leverancier en vragen om verpakkingen met de juiste etikettering.

Behalve de juiste etiketten moet de leverancier ook een Veiligheidsinformatieblad (VIB) of MSDS (Material Safety Data Sheet) leveren. In een VIB of MSDS staat uitgebreid beschreven wat de samenstelling van het product is, fysische en chemische eigenschappen van het product en van de componenten, welke gevaren eraan verbonden zijn en een aantal toxicologische gegevens, welke grenswaarden van toepassing zijn, welke maatregelen genomen moeten worden. Ook deze veiligheidsinformatiebladen moeten gaan voldoen aan de normering van VN-GHS. Veel producenten en leveranciers stellen de meest actuele VIB of MSDS via het internet beschikbaar.

Eigen verantwoordelijkheid

Wanneer in uw bedrijf de stoffen en producten worden overgepakt in andere verpakkingen (bijvoorbeeld kleinere verpakkingen met een dagvoorraad voor gebruik op de werkplek), dient u zelf zorg te dragen voor de juiste etikettering van de verpakkingen. Etiketten kunt u bij de leverancier bestellen.

Een etiket moet voorzien zijn van:

- naam van de stof
- bijbehorend symbool (van voorgeschreven afmetingen en kleurgebruik)
- R-zinnen (WMS: risk) of H-zinnen (GHS: hazard); deze beschrijven de gevaren van het product
- S-zinnen (WMS: safety) of P-zinnen (GHS: protection); deze beschrijven de beschermende maatregelen, te nemen bij gebruik van het product
- nederlandse tekst

Verder moet een etiket:

- onuitwisbaar zijn
- goed zichtbaar zijn
- duidelijk leesbaar zijn
- stevig zijn aangebracht

Wie gaan slim om met dit probleem?

Heeft u als preventiemedewerker meer informatie nodig over de gevaarlijke stoffen in het bedrijf dan het etiket of het VIB geeft? Dan kunt u bij de leverancier om meer informatie vragen. Wanneer de leverancier die niet kan leveren, is het mogelijk om via onderzoeksinstituten (IRAS, RIVM, TNO) meer informatie op te vragen over een product of over componenten van het product. Verder kunt u een deskundige (gecertificeerd arbeidshygiënist) van de arbodienst of van een adviesbureau raadplegen.

Waar vindt u informatie?

- Op het etiket staat een gevaarsymbool en de bijbehorende R- en S-zinnen. R-zinnen geven het gevaar van een stof aan. S-zinnen geven veiligheidsaanbevelingen weer.
 - [Klik hier](#) voor een overzicht van gevaarsymbolen volgens WMS
 - [Klik hier](#) voor een overzicht van R- en S-zinnen volgens WMS.
 - [Klik hier](#) voor een overzicht van het nieuwe etiketteringssysteem
 - [Klik hier](#) voor de GHS-helptdesk van de overheid
- De [Stoffenmanager](#), een digitaal hulpmiddel voor het MKB, helpt bedrijven bij het opstellen van de RI&E en het Plan van Aanpak met betrekking tot gevaarlijke stoffen. De stoffenmanager

geeft ondersteuning bij het maken van werkplek-instructiekaarten (WIK) en geeft adviezen over de opslag van gevaarlijke stoffen.